

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, IPARITANULÓ-ISKOLA

NOVÁK ISTVÁN

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, VÁROSKÖZPONT

MAÁR MÁRTON

Dér
Endre

SZAKÍTÁS

Könnyű a „gyerekszobás”-oknak! Rendesek a szüleik, babusgatják, totóztatják. Az ételt is megcsócsálják nekik. Teljesül a vágyuk. Technikusok akarnak lenni? — Technikusok lesznek! De én például merő kényszerűségből kerültem az inasiskolába. Soha nem gondoltam, hogy valaha is víz-gázszerelő leszek. Ugye, azt tetszik erre mondani, hogy elit-szakma. Na ja, annak, akinek semmi más célja nincs. Céljaim vannak, és azokat el szeretném érni, ha belegebédék is. Festőművész akarok lenni, vagy legalábbis dekorációs.

Hogy miért nem egyenesen török a kitűzött cél felé? Egész regény. Azzal kell kezdeni, hogy a szüleim elváltak. És anyám fizetéséből nehezen telik mindenre. Négyen vagyunk testvérek, el lehet gondolni, mit melózik össze anyám. Áruházban takarít, lótfut egész nap, otthon meg főz-mos feszt. Nincs megállás.

Apám ezzel nem sokat törődik. Katonatiszt az apám, nagyhangú, jó borivó és szoknyapécér. Nem mondom, anyámhoz sose mert nyers lenni, de engem se vágott még pofon. Amikor elváltak, kiharcolta, hogy mink a húgommal — neki jussunk. Őt különben sokfelé helyezgették, tán ezért is kapott rá annyira a borra meg a nőkre. Nem sajnálta tőlük a pénzt, ezért ragadtak rá. Meg aztán elég jókedvű volt mindig. Amikor kiderült, hogy hozzá kerülünk, már másik felesége volt.

„Született póttartalékos férj vagyok!” szokta mondogatni. Ezt úgy értette, hogy messzi városokban, ahová kihelyezték őt, vagy néha hadgyakorlatokon — férjeket pótolta... Olyan asszonyokhoz vágódott be, akik szintén messze kerültek a családtól, vagy akiknek a férje messzimunkás volt. Esetleg özvegyeket szedett fel. Azaz, inkább az özvegyek szedték fel őt. Nem tudom, hol olvastam, de

apámra nézve nagyon igaz, hogy a nő választ, nem a férfi.

Hát az apámat is kiválasztotta egy özvegy. Amelyik miatt elvált anyámtól. Apám is káder, az özvegy is, jól fekszik a fejesek előtt — persze, hogy sikerült nekik. Azt mondta apám: elég, ha a két idősebbet uszítja ellene az anyám. Elég, ha azok fogják őt gyűlölni.

Nem mondom, anyám aztán csakugyan meg akarja gyűlöltetni őt. Amilyen szelíd és türelmes volt, annyira nem ismerhárt, ha mocskolni kell az apámat. Ami igaz, az igaz: úgy megtálda, hogy meg színezgetésre is képes. Kiszínezi az apám rosszabbik oldalát. Felnagyítja a hibáit, még azt is elcsúfítja, ami talán nem is rossz benne. Ebben az egyben nem viselkedik okosan. Magamról tudom: az ilyesmi olaj a tűzre. Minek kellett még a felettéseinek is írni — mikor már úgyszólván válfélben voltak? Apám régi pártmunkás, mozgalmi volt inas korától, nem lehet ilyesmivel megfúrni. A második felesége, a mostohaanyám is hasonló bokrban nőtt fel. Hát minek ugrálni? De anyámnak beszélhet az ember. Igaz, úgy kétségbe van esve, hogy csont-bőr ma már. Csak a gyűlölet tartja benne a lelket.

Pedig a helyében én nem irigyelném az apám új asszonyát. Az is csak szomorkodik. Apám hol ekkor jár haza, hol akkor, ő meg csak ül az ablak előtt, a varrógép mellett. A rissz-rossz holminkat foltoztatja. Az apám condráját, a húgomét, meg az enyémet. Holott az egybekelésük előtt kijelentette: nem azért megy férjhez, hogy az embere koszos gatyáját mossa meg varrogassa.

Most meg itt van, ni. Az apám rávette, hagyja ott a varrodát, ahol ő volt a főnöknő, és legyen „igazi háziasszony”, feleség és anya. Képes volt szót fogadni. Pedig a maga korához képest jó nő még, a virgácsait

akármelyik kajjalábú, ökörtérdű lány megirigyelheté például. Nem is szólva a málnakeverőről... Úgy mondja, kerülgették is a férfiak, mint özvegyet, jobbról is, balról is, válogathatott kedvére. Pechjére az apámat választotta. Azelőtt minden hónapban Pestre utazhatott, színházba járt, társasága volt. S most ül a varrógépnél és foltoz, hogy az „egy” fizetésből jobban ki lehessen jönni.

Sokszor minden bevezetés nélkül elered a könnye. „Úgy érzem, halott vagyok — mondta az apámnak az egyik este. — Legalább a cicámat hoztam volna el hazulról...”

Apám nem szólt. De másnap beállított egy dzsippel.

— Kis szívem, angyalom — mondta a mostohámnak —, gyere ülj be, átmegyünk a cicadért.

A húsvéti vakációban történt ez, Ili, a húgom is otthon volt akkor.

Ili technikusos, elsőbe jár, egy messzi nagyvárosban, Szegeden. Én csak kijövök úgy-ahogy az apámékkal, de a húgom aztán egyiket se állja. Ezt ki is mutatja...

Jól elhúzta a száját, még morgott is valamit, mikor megtudta, hogy azok képesek elmenni a macskáért. De hát ők nem sokat hederítettek az Ili duzzogására. Készülődtek. Apám bement a hálószobába az irataiért. Feldúltan jött ki:

— Hogy került a hálószobánk falára ez a kép?! A meghalt feleségemé? Ki kereteztette be? Micsoda rossz tréfa ez?

— Ez nem rossz tréfa. Ennyit azért megérdemel az az asszony — csatázott a mostohám. — Azt hittem, örülsz neki...

— Örülök?! Hát ilyen tökéletes ötlet is csak asszony fejében szülehet!

Egész úton, odamenet, hallgattak — mesélte már otthon a mostohaanyám. Elkéseredésében egész úton sirt. Arra gondolt: ilyen emberrel élje le az életét, aki nem szégyelli kilőni annak az asszonynak a fényképét, akivel húsz teljes évig együtt élt... Aki őt vállalta húsz éven át, jobban-rosszban kitarva.

Apám meg nyilván azon boszszankodott: miért nem érti meg a mostohám azt, hogy őt még a gyerekei anyjánál is jobban szereti, és többre becsüli...

Berta, a macska, az az óriási dög aztán megint összehozta őket. Ez a Berta tán nem is házimacska, hanem igazi vadmacska. Olyan a színe és olyan beheimót. Ugrott vagy négy métert, amikor a mostohámat meglátta, egyenesen a karjai közé. Hosszú ideig tartották egymást átölelve. Aztán nagy diadallal visszaindultak vele.

En nem szeretem a katonákat. Talán, mert apám is az, talán mert minden erőszakoskodással és parancsolgatással foglalkozó testületet szívből utáltam kicsi kortól. Nem kameltam soha az apám parancsolgatásait. Azt gondoltam mindig: miért nem veszi észre, hogy nincs már a kaszárnyában, és a gyerekeivel beszél, nem a bakákkal?! De most, amikor visszajöttek ezzel a nagy döggel, úgy tűnt, hogy a mostohám kicserélte az úton az apámat. Valami gügyögő puhányra. Inkább maradt volna nyers és katonás, mint eddig. Szinte bárgyúan nézte, ahogy az asszony a Bertával nyalakszik.

— Cuncilimuncili... cuncus — duruzsolta a macska fülébe a mostohám. Apám vigyorogva nézte őket, aztán bátortalanul szólt:

— Muculi-mucuska! Hát nekem nem jut azokból a puszikákból?

A mostohám erre felváltva nyalta-falta őket.

A húgom felugrott, s bevágta az ajtót. Utánamentem én is, de azok hárman észre se vették, annyira egymásba bújtak.

— Megörülök ettől a „cuncilimuncilitól” — dühöngött a hú-

gom. — Legalább mondaná normálisan, hogy „bírom a fejedet, szürom a formádat, apa”... De ez a „munculi”, hát ez az agyamra megy!

En akkor csak nevettem a húgomon. De amikor a harmadik napja is a szemünk láttára kezdtek nyalakodni, hogy „cuncilimuncili!” — valami különös történet velem. Vörös ködben láttam a szobát, és hallottam, ahogy valaki torkaszakadtából rájuk üvölt:

— Az isteneteket, most már elég legyen a cuncilimunciliból, mert megölök valakit!

En voltam az az üvöltöző. De mintha nem is én lettem volna, hanem valaki más. Akit én csak figyelek...

A húgom azt mondja egy késfelét is belevágtam az ajtódeszkába, úgy rohantam ki.

A húgom utánam. Meg se álltunk a mutterig. Az anyám meg csak a fejét fogta, amikor meglátott minket. Cudarul nézhetünk ki, mert csak hápogott szegény:

— Mit tettél... mit tettél, az istenért?

Semmit nem tettünk pedig. Csak otthagytuk az apámat, végképp.

...Csak tudnám, miért nem engedte idén az anyám, hogy a képzőművészeti gimnáziumba menjek. Pedig felvettek! És én úgyse nyugszom addig, amíg művész nem leszek. Érzem, tényleg megörülök, ha nem sikerül, és továbbra is a vízvezetékkel meg a gázzal kell pisznogni...

Legalább a dekorációságig fel kell vinnem, ha addig élek is!

Andrássy
Lajos

ŐSZI FÉNYBEN

Ahol a Nap süt ott jó lenni már
A felhők fölött mindig kék az ég
Az őszi napfény bölcsességre int

Jobb lenne bölcsődben aludni még

A töltésoldal vedlik mint a gyík
Az ég-azúrba fátylat vont a köd
Hajnalonta a felhő vizre száll

Egyforma hétfőd és esütörtököd

A partszegélyen vetkőzik a fűz
Öltözködik a nyári szerelem
A vizen sárga rajban levelek

Nem szólít már a szél se neveden

Kapualjakba bújt az ölelés
Süketebb lett és gyötrőbb a viszony
Lokálajtókon gyűrött pára leng

A fékeskorgás vert át mint szigor

A külvárosban dülöng a sötét
Visszhangot ver a cipőkopogás
A Szobrász díszkrét kalapácsa döng

Tan csak te hallod nem is hallja más

A verssorokban lassul az ütem
A Költő bármit ír ha ősz borong
A bizonyos tél egyre közelebb

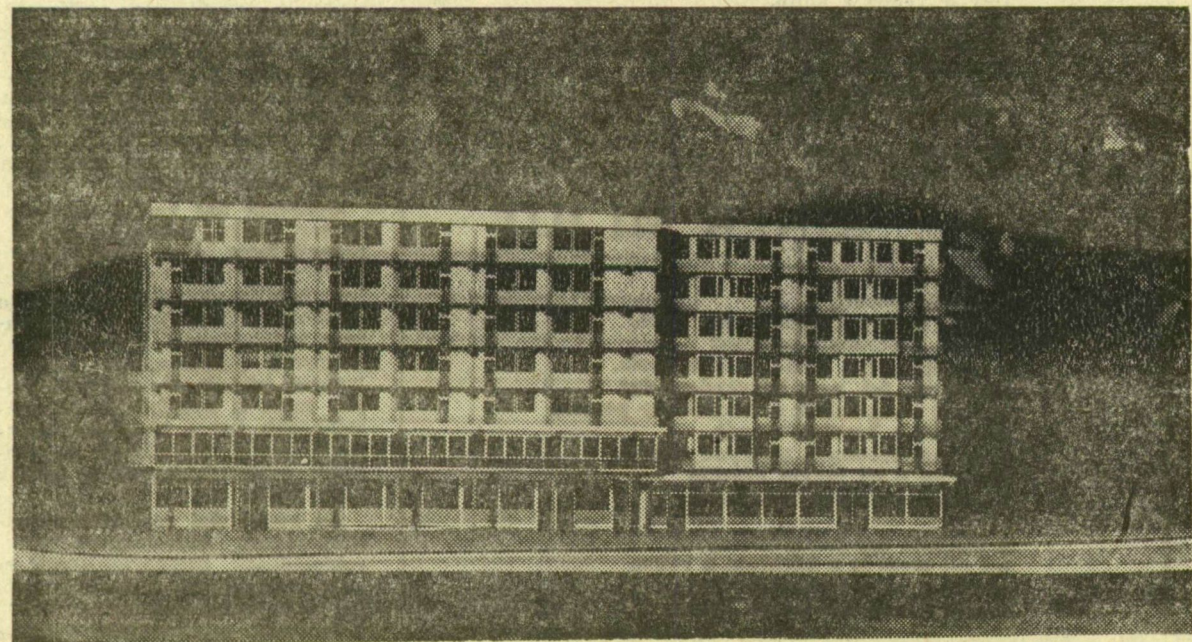
Tört szemgolyódban írisz csikorog

A nyári napfény eget mint a tűz
Októbertől a tűz ad meleget
Az őszi napfény bölcsességre int

Játszótál már a tűzzel eleget

A levelek a vizen mint hajók
A hófűvés is jön majd elvonul
Átalusszák a medvék a telet...

Kristályba dermed reggelre a harmat
Fázol hiszen a szíved most is kítartad

MAKÓ, LENIN TÉR

BAKONYI TIBOR